

Закон о стандардизацији

Закон је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. [36/09](#) и [46/15](#) (чл. 12. није у пречишћеном тексту).

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се начела и циљеви стандардизације у Републици Србији, организовање и делатност националног тела за стандардизацију, као и доношење, објављивање, повлачење и примена српских стандарда и сродних докумената.

Члан 2.

Овај закон се примењује на стандарде и сродне документе које доноси и објављује национално тело за стандардизацију у Републици Србији, као и на међународне стандарде и сродне документе признатих међународних и европских организација за стандардизацију из члана 3. тач. 16) и 17) овог закона који представљају основу за доношење српских стандарда.

Овај закон се не примењује на гранске и интерне стандарде и сродне документе за производе, процесе и услуге у области одбране земље, железничког, ваздушног, водног саобраћаја, рачуноводствених услуга и у другим областима, које за своје потребе могу доносити органи државне управе, привредна друштва и друга правна лица.

Посебним законима и другим прописима, уређују се доношење, означавање и примена стандарда и сродних докумената и друга питања од значаја за стандардизацију у областима из става 2. овог члана.

Члан 3.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) стандардизација је скуп координираних активности на доношењу стандарда и сродних докумената;
- 2) стандард је техничка спецификација коју је донело национално тело за стандардизацију за виšekратну или сталну употребу са којом усаглашеност производа, процеса и услуга није обавезна;
- 3) међународни стандард је стандард који је донела међународна организација за стандардизацију;
- 4) европски стандард је стандард који је донела европска организација за стандардизацију;
- 5) хармонизовани стандард је европски стандард који је донет на основу захтева Европске комисије за примену у хармонизованом законодавству Европске уније;
- 6) национални стандард је стандард који је донело национално тело за стандардизацију;

7) српски стандард је стандард који је донело национално тело за стандардизацију у Републици Србији;

8) сродни документ је било која техничка спецификација, а која није стандард, коју је донела међународна или европска организација за стандардизацију, односно национално тело за стандардизацију, за виšekратну или сталну употребу и са којом усаглашеност производа, процеса и услуга није обавезна;

9) нацрт стандарда је техничка спецификација о одређеном предмету стандардизације, који се разматра ради доношења и који се, у складу са поступком за доношење стандарда, након фаза припреме, ставља на јавну расправу или разматрање;

10) техничка спецификација је документ који утврђује техничке захтеве које треба да испуни производ, процес или услуга и којим се утврђује најмање један од следећих елемената:

- потребне карактеристике производа које се односе на ниво квалитета, перформансе, интероперабилност, заштиту животне средине, заштиту здравља и безбедности, као и димензије, укључујући захтеве који се односе на назив под којим се производ продаје, терминологију, симболе, испитивања и методе испитивања, паковање, означавање или обележавање, поступке оцењивања усаглашености и друге сличне елементе;

- методе производње и процеси који се користе за пољопривредне производе, производе намењене за исхрану људи или животиња и медицинске производе, као и методе производње и процеси који се односе на друге производе када они утичу на карактеристике производа;

- потребне карактеристике за услуге, као што су ниво квалитета, перформансе, интероперабилност, заштита животне средине, заштита здравља и безбедности, укључујући захтеве примењиве на пружаоца услуге који се односе на податке које треба ставити на располагање примаоцу;

- методе и критеријуми за оцењивање перформанси грађевинских производа;

11) заинтересована страна је орган државне управе, орган покрајинске, односно општинске управе, привредно друштво, предузетник, организација потрошача, као и друго правно или физичко лице које показује интерес за стандардизацију;

12) консензус је начелна сагласност о било ком значајном питању, постигнута тако да се узму у обзир становишта свих заинтересованих страна и да се усагласе сви супротстављени ставови, при чему се под консензусом не подразумева једногласност у доношењу стандарда;

13) доношење стандарда или сродног документа је скуп координираних активности које започињу усвајањем предлога за доношење стандарда или сродног документа, а завршавају се доношењем акта којим се проглашава да је стандард или сродни документ донет;

14) оцењивање усаглашености производа, процеса и услуга са српским стандардима је активност којом се утврђује да ли су испуњени захтеви садржани у српским стандардима;

15) национални знак усаглашености је ознака којом се, у складу са правилима националног тела за стандардизацију у Републици Србији, потврђује усаглашеност производа, процеса и услуга са српским стандардом;

16) међународне организације за стандардизацију су:

- Међународна организација за стандардизацију (ISO);

- Међународна електротехничка комисија (IEC);
- Међународна унија за телекомуникације (ITU);
- 17) европске организације за стандардизацију су:
 - Европски комитет за стандардизацију (CEN);
 - Европски комитет за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC);
 - Европски институт за стандарде из области телекомуникација (ETSI);
- 18) национално тело за стандардизацију је организација за стандардизацију која је призната од стране државе, а које може бити члан одговарајуће међународне или европске организације за стандардизацију.

Члан 4.

Стандардизација у Републици Србији заснива се на следећим начелима:

- 1) праву на добровољно учешће свих заинтересованих страна приликом доношења српских стандарда;
- 2) консензусу заинтересованих страна;
- 3) спречавању превладавања појединачних интереса над заједничким интересом заинтересованих страна;
- 4) прегледности поступка стандардизације и доступности јавности српских стандарда и сродних докумената;
- 5) међусобној усклађености српских стандарда и сродних докумената;
- 6) узимању у обзир стања развијености технике и правила међународних и европских организација за стандардизацију и одговарајућих међународних споразума;
- 7) једнаком третману иностраних производа или услуга и истих или сличних домаћих производа или услуга, у складу са потврђеним међународним споразумима чији је потписник Република Србија.

Члан 5.

Циљеви стандардизације у Републици Србији су:

- 1) унапређивање заштите живота, здравља и безбедности људи, животиња и биљака, као и заштите животне средине;
- 2) побољшавање квалитета производа, процеса и услуга, њихова типизација, компатибилност и заменљивост;
- 3) обезбеђивање јединствене техничке основе;
- 4) развој и унапређивање производње и промета производа, извођења радова, односно вршења услуга кроз развој међународно усклађених стандарда ради ефикасног коришћења рада, материјала и енергије;
- 5) унапређивање међународне трговине, спречавањем или отклањањем непотребних техничких препрека.

II. НАЦИОНАЛНО ТЕЛО ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ

Члан 6.

Институт за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) је једино национално тело за стандардизацију у Републици Србији.

Оснивач Института је Република Србија, за коју оснивачка права врши Влада, у складу са законом.

Министарство надлежно за послове стандардизације информисе међународне и друге организације о националном телу за стандардизацију у Републици Србији, у складу са прописом којим се уређује поступак пријављивања и начин информисања о техничким прописима и стандардима.

Институт је установа која се уписује у судски регистар.

Средства којима послује Институт су у државној својини.

На питања оснивања, организације и рада Института, која нису посебно уређена овим законом, примењују се одредбе закона којим се уређују јавне службе.

Члан 7.

Институт обавља следеће послове:

1) доноси, објављује, преиспитује и повлачи српске стандарде, у складу са правилима Института;

2) даје тумачење српских стандарда, као и тумачење примене српских стандарда, на захтев заинтересоване стране;

3) обезбеђује усаглашеност српских стандарда са међународним и европским стандардима;

4) води регистар донетих и повучених српских стандарда, у складу са правилима Института;

5) учествује у изради и преиспитивању међународних и европских стандарда, у областима које су од интереса за Републику Србију;

6) сарађује са међународним и европским организацијама за стандардизацију и националним телима за стандардизацију држава потписница одговарајућих споразума из области стандардизације;

7) извршава задатке у вези са стандардизацијом, у складу са обавезама из потврђених међународних споразума чији је потписник Република Србија;

8) обезбеђује доступност јавности донетих и повучених српских стандарда, публикација, као и стандарда и публикација одговарајућих међународних, европских и националних тела за стандардизацију и врши њихову продају;

9) доставља обавештење, на захтев органа државне управе, о томе да ли је у области која се уређује техничким прописом донет одговарајући српски стандард или предстоји његово доношење, односно да ли постоји одговарајући међународни или европски стандард;

10) делује као информативни центар за стандарде, за информисање и обавештавање о стандардима, у складу са захтевима предвиђеним у одговарајућим међународним споразумима и обавезама које произлазе из чланства у одговарајућим међународним и европским организацијама за стандардизацију;

11) представља и заступа интересе стандардизације у Републици Србији у међународним и европским организацијама за стандардизацију;

12) одобрава употребу националног знака усаглашености са српским стандардима, у складу са правилима Института;

13) доноси правила на основу којих се доносе, објављују, преиспитују и повлаче српски стандарди;

14) поверава заинтересованим странама, у складу са својим правилима, израду предлога српских стандарда у специфичним областима;

15) промовише примену српских стандарда;

15а) пружа стручну помоћ за примену односно испуњавање захтева српских стандарда;

15б) послове сертификације производа, система менаџмента и особа;

16) обавља и друге послове из области стандардизације, у складу са законом и одлуком о оснивању.

Послови које обавља Институт из става 1. тач. 1), 2), 4), 8), 13), 14), 15) и 15а) овог члана односе се и на сродне документе.

Послове из тач. 15а) и 15б) Институт не може да обавља за потребе истог правног субјекта.

Послове из става 1. овог члана Институт не обавља ради стицања добити.

Начин информисања и обавештавања из става 1. тачка 10) овог члана уређује се прописом који доноси Влада.

Члан 8.

Чланови Института могу бити привредна друштва, друга правна лица или предузетници, који су основани по прописима Републике Србије, као и физичка лица која су држављани Републике Србије.

Чланство у Институту је добровољно.

Члан Института има право да учествује у раду органа Института и управљању Институту у складу са овим законом, одлуком о оснивању и статутом Института.

Члан Института има право на посебан попуст код куповине стандарда, сродних докумената и других публикација и плаћања за услуге које Институт пружа у обављању послова стандардизације, као и на друге погодности у складу са одлуком о оснивању.

Члан Института има обавезу да плаћа чланарину, учествује у остваривању циљева, програма и планова Института, промовише примену српских стандарда и сродних докумената, у складу са одлуком о оснивању и статутом Института.

Права и обавезе члана Института, начин стицања и престанка статуса члана Института, критеријуми за утврђивање висине чланарине, као и критеријуми за утврђивање посебног попушта из става 4. овог члана, ближе се уређују одлуком о оснивању и статутом Института.

Члан 9.

Средства за рад Институт обезбеђује:

1) из прихода које оствари наплатом чланарина;

2) продајом српских стандарда, сродних докумената и других публикација;

3) из прихода које оствари продајом услуга;

4) из буџета Републике Србије;

5) из других извора, у складу са законом.

Потребна средства за рад Института, утврђују се годишњим програмом рада чији је саставни део финансијски план.

Средства остварена од прихода из става 1. тачка 3) овог члана припадају буџету Републике Србије и користе се у складу са законом којим се уређује буџетски систем.

Садржина годишњег програма рада ближе се уређује одлуком о оснивању.

Средства за чланарине Института у европским и међународним организацијама за стандардизацију, која се утврђују годишњим програмом рада Института, обезбеђују се из буџета Републике Србије.

Члан 10.

Органи Института су:

- 1) скупштина;
- 2) управни одбор;
- 3) директор;
- 4) надзорни одбор.

Начин образовања органа из става 1. овог члана, њихов делокруг, избор и мандат чланова органа, начин одлучивања и друга питања од значаја за рад органа, уређују се одлуком о оснивању.

Пословање и управљање Институтом, као и начин рада органа из става 1. овог члана, ближе се уређују статутом Института.

Члан 11.

У Институту се образују стручни савети и комисије као стручна тела.

Стручни савети из става 1. овог члана образују се ради усмеравања стручног рада у појединим областима стандардизације, у складу са одлуком о оснивању и статутом Института.

Комисије из става 1. овог члана образују се ради доношења стандарда и сродних докумената, у складу са правилима Института.

Области стандардизације за које се образују стручни савети, начин образовања стручних савета и комисија, као и друга питања од значаја за њихов рад, уређују се одлуком о оснивању и статутом Института.

III. ДОНОШЕЊЕ, ОБЈАВЉИВАЊЕ, ПОВЛАЧЕЊЕ И ОЗНАЧАВАЊЕ СРПСКИХ СТАНДАРДА

Члан 12.

Српски стандарди се доносе, повлаче и објављују у складу са овим законом и правилима Института која су усклађена са правилима међународних и европских организација за стандардизацију и Кодексом добре праксе за израду, доношење и примену стандарда из Споразума о техничким препрекама трговини Светске трговинске организације.

Српски стандарди доносе се на основу плана доношења српских стандарда који се утврђује најмање једанпут годишње и који је јавно доступан на интернет страници Института.

План доношења српских стандарда садржи информацију о стандардима и сродним документима које Институт намерава да донесе или мења, које је донео или изменио на основу претходног плана доношења српских

стандарда и на којима тренутно ради, а који нису настали идентичним или еквивалентним преузимањем међународних или европских стандарда.

План доношења српских стандарда садржи и информацију о броју међународних и европских стандарда за које се на основу доступних података међународних и европских организација за стандардизацију очекује да ће их Институт преузети у систем националне стандардизације.

Садржина плана из става 2. овог члана, ближе се уређује одлуком о оснивању.

Као основа за доношење српских стандарда користе се по правилу међународни, односно европски стандарди и сродни документи. У случају да у одређеној области не постоји међународни односно европски стандард и сродни документ или је важећи међународни односно европски стандард неодговарајући, као основа се могу користити национални стандарди и сродни документи других држава или се могу доносити изворни српски стандарди и сродни документи.

Обавештење о покретању поступка за доношење српског стандарда, а када је то неопходно и за доношење сродног документа, као и обавештење о стављању нацрта српског стандарда или сродног документа на јавну расправу, Институт објављује у свом гласилу и на својој интернет страни и обезбеђује свим заинтересованим странама приступ тим нацртима српских стандарда и сродних докумената.

Институт омогућава учешће свим заинтересованим странама у поступку доношења српских стандарда и сродних докумената, као и приступ донетим српским стандардима и сродним документима.

Начин учешћа свих заинтересованих страна у поступку доношења српских стандарда и сродних докумената и приступ донетим српским стандардима и сродним документима, као и подстицаји и олакшице за мала и средња привредна друштва и предузетнике, удружења потрошача и невладине организације, ближе се уређује општим актом Института.

Институт размењује најбоље праксе са циљем подстицања учешћа малих и средњих привредних друштава у активностима стандардизације.

Члан 13.

Акт којим се проглашава да је српски стандард или сродни документ донет, као и акт о повлачењу српског стандарда или сродног документа доноси директор Института.

Акт из става 1. овог члана, као и информација о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената са датумом доношења и бројем акта из става 1. овог члана, објављује се у гласилу Института и на интернет страници Института.

Члан 14.

Српски стандард, односно сродни документ, означава се ознаком која почиње скраћеницом SRPS, у складу са правилима Института.

Није дозвољена употреба скраћенице SRPS за означавање других докумената.

Члан 15.

Српски стандарди доносе се и објављују на српском језику и писму, у складу са законом којим се уређује службена употреба језика и писма.

Изузетно, када је основа за доношење српског стандарда, стандард, односно сродни документ из члана 12. став 6. овог закона, српски стандард може бити објављен и на једном од званичних језика европских организација за стандардизацију.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана, сходно се примењују и на сродне документе.

Члан 16.

Српски стандарди и сродни документи објављују се као посебна издања Института у штампаном, односно електронском облику.

Ауторско право на српском стандарду и сродном документу припада Институту, у складу са законом којим се уређују ауторска и сродна права.

Умножавање, у целини или делимично, као и дистрибуција српских стандарда и сродних докумената, дозвољени су само уз сагласност Института.

IV. ПРИМЕНА СРПСКИХ СТАНДАРДА

Члан 17.

Примена српских стандарда и сродних докумената је добровољна.

Технички или други пропис се може позивати само на објављене српске стандарде.

Изузетно од става 2. овог члана, уколико нема објављеног српског стандарда у одговарајућој области, у техничком или другом пропису Републике Србије може се вршити позивање на међународни, европски или национални стандард других држава.

Члан 18.

Усаглашеност производа, процеса и услуга са српским стандардом из члана 17. став 1. овог закона може се потврдити декларацијом о усаглашености коју издаје произвођач или давалац услуге.

Давалац декларације о усаглашености потврђује да је испунио све захтеве из стандарда.

Декларацијом о усаглашености из става 2. овог члана, сматра се и стављање ознаке стандарда на производ, његову амбалажу или пратећу документацију.

Члан 19.

Институт одобрава употребу националног знака усаглашености, у складу са правилима Института.

Тело за оцењивање усаглашености које обавља сертификацију може, у складу са својим правилима, одобрити употребу свог знака усаглашености којим се потврђује да су производи, процеси и услуге усаглашени са српским стандардима.

V. НАДЗОР

Члан 20.

Надзор над радом Института у обављању послова стандардизације из члана 7. овог закона, врши министарство надлежно за послове стандардизације.

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 21.

Даном ступања на снагу овог закона Институт за стандардизацију Србије, основан Одлуком о оснивању Института за стандардизацију Србије ("Службени гласник РС", број 16/07), наставља са радом.

Одлука о оснивању Института за стандардизацију Србије из става 1. овог члана, ускладиће се са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 22.

Постојећи српско-црногорски стандарди и сродни документи чија ознака почиње акронимом SCS, а који су донети до дана ступања на снагу овог закона, постају српски стандарди и сродни документи.

Ознаке постојећих стандарда и сродних докумената, означених скраћеницом JUS и акронимом SCS, замењују се ознаком која почиње скраћеницом SRPS, најкасније доношењем њихових измена и допуна.

Члан 23.

Српски стандарди чија је примена обавезна, осим стандарда из члана 17. став 2. овог закона, постају добровољни 30. јуна 2009. године.

Одредбе правилника, односно решења о југословенским стандардима, који су донети до дана ступања на снагу Закона о стандардизацији ("Службени лист СРЈ", бр. 30/96, 59/98, 70/01 и 8/03), које прописују обавезност југословенских стандарда, у целини или делимично, престају да важе 30. јуна 2009. године.

Члан 24.

До доношења подзаконског прописа из члана 7. став 4. овог закона примењује се Уредба о начину информисања и обавештавања о техничким прописима, стандардима и оцењивању усаглашености ("Службени гласник РС", број 126/07).

Влада ће пропис из члана 7. став 4. овог закона донети у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 25.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о стандардизацији ("Службени лист СЦГ", број 44/05).

Члан 26.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".